

Domosławski, Zbigniew / Płonka-Syroka, Bożena

Wyjazdowe posiedzenia naukowe Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji i współpraca z muzeami

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 37/2, 284-286

1992

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nym elementem jego koncepcji „szkoły zabawy” (*schola ludus*) i ma służyć nie tylko upowszechnianiu wśród uczniów właściwych postaw moralnych, lecz także poszerzaniu ich wiedzy historycznej oraz przygotowaniu młodzieży do uczestnictwa w życiu publicznym. Wskazywano także, że dramaty Komeńskiego były adresowane nie tylko do szlachty, lecz do całego społeczeństwa. Była to więc pierwsza próba stworzenia teatru powszechnego. Zwracano również uwagę na nowatorstwo technik inscenizacyjnych Komeńskiego (w tym m.in. na fakt, iż jako jeden z pierwszych wprowadził on do swoich przedstawień ruchome dekoracje) oraz stylu jego dramatów (wszystkie one są pisane prozą, a nie wierszem).

W podsumowaniu Konferencji stwierdzono, że poglądy filozoficzne, pedagogiczne i społeczne Komeńskiego zdobyły bardzo szybko ogromną popularność w całej Europie, oraz iż od ponad 300 lat oddziałują twórczo na rozwój coraz bardziej nowoczesnych technik edukacyjnych. Mimo to jednak do tej pory wiele jego idei nie zostało jeszcze wprowadzonych w życie. Nadal bowiem w wielu szkołach forma wykładu przeważa nad formą pogładowości. Dlatego też idee Komeńskiego nie tylko były i są, ale również będą jeszcze długo twórczą inspiracją dla psychologów i reformatorów szkolnictwa.

Należy także nadmienić, iż z okazji 400 rocznicy urodzin Komeńskiego, zostało opublikowane nakładem Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie oraz rozproszdzone wśród uczestników konferencji, nowe wydanie pism Komeńskiego, opracowanych przez niego w Saros Patak (wśród nich m.in. *Schola ludus* oraz *Orbis sensualium pictus*).

Adam Matuszewski
(Warszawa)

Wyjazdowe posiedzenia naukowe Oddziału Wrocławskiego Polskiego Towarzystwa Historii Medycyny i Farmacji i współpraca z muzeami

Posiedzenia naukowe Oddziału Wrocławskiego PTHMiF mają już swą 35-letnią tradycję. Od 1957 r. odbywają się regularnie co miesiąc. Zwykle prezentowane są dwa referaty, ostatnio zaś również fragmenty prac z seminarium doktoranckiego z zakresu historii medycyny, sprawozdania

ze stażów naukowych i zjazdów. Omawiane są także nowości bibliograficzne.

Wiele towarzystw naukowych przeżywa obecnie kryzys tematyki i frekwencji. Na szczęście kryzys tematyki nie dotknął Oddziału, ale frekwencja na zebraniach nie była zbyt wysoka, nie przekraczała 25 osób. Celem zarówno zwiększenia frekwencji na zebraniach naukowych Oddziału, jak i popularyzacji dziejów medycyny — wszak historia medycyny staje się dziedziną interdyscyplinarnych badań — zainicjowaliśmy zebrania wyjazdowe Oddziału Wrocławskiego PTHMiF w różnych ośrodkach kulturalnych Dolnego Śląska. Dotąd odbyły się cztery tego typu posiedzenia, trzy na terenie muzeów w Brzegu nad Odrą, Legnicy i Kłodzka.

Posiedzenie wyjazdowe w dniu 4 maja 1991 r. odbyło się w Brzegu, w Sali Książęcej Zamku Piastowskiego, przy wybitnej pomocy dyrektora Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu mgr P.Kozerskiego. W organizacji posiedzenia współdziałało Koło Polskiego Towarzystwa Lekarskiego oraz Delegatura Izby Lekarskiej w Brzegu. Zebranie zgromadziło około 100 osób. Głównym tematem były *Tradycje dynastyczno-królewskie Piastów Brzesko-Legnickich* (mgr P.Kozerski) oraz prezentacja fragmentów niegdyś okazałego zbioru librorum medicorum z biblioteki Piastów Brzeskich. Zapoznano się również z bogatą ekspozycją muzealną, w której uwagę zwracały imponujące sarkofagi Piastów, pieczęłowicie odnowione i konserwowane. Obecność na posiedzeniu PTHMiF nie tylko lekarzy różnych specjalności, ale i zainteresowanych tematyką historycznomedyczną przedstawiciele innych specjalności skłoniła nas do zorganizowania podobnego posiedzenia, tym razem w Legnicy.

16 listopada 1991 r. w salach Okręgowego Muzeum Miedzi w Legnicy odbyło się kolejne posiedzenie wyjazdowe Oddziału Wrocławskiego PTHMiF, zorganizowane przy współpracy Oddziału Legnickiego Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, Terenowego Koła Izby Lekarskiej w Legnicy, jak również — podobnie jak w Brzegu — przy wydatnej pomocy dyrektora Muzeum, mgra Andrzeja Niedzielenki. W programie znalazły się cztery referaty. Mgr A.Niedzielenko przedstawił *Stan badań nad historią opieki zdrowotnej w Legnicy*. Doktoranci — Ewa Sobieszek-Bednarek omawiając *XVIII-wieczną medycynę w Legnicy na podstawie druków urzędowych* oraz Zdzisław Krawczuk, który przypomniał *Wrocławskie dySSERTacje Ludwika Gąsiorowskiego i ich śląskie implikacje* — zaprezentowali fragmenty swoich rozpraw. Na zakończenie Andrzej Lipiński, w wystąpieniu zatytułowanym *Ze śląskiej teki literackiej* zaproponował zebraniom fragmenty swojego zbioru fraszek medycznych. Na-

stępnie dyrektor Niedzielenko oprowadził zebranych po muzealnej ekspozycji, poświęconej tradycjom górniczym regionu. W posiedzeniu uczestniczyło około 100 osób.

Ostatnie posiedzenie wyjazdowe Oddziału Wrocławskiego PTHMiF odbyło się 21 marca 1992 r. w Kłodzku, w sali zabytkowego refektarza dawnego jezuickiego kolegium, obecnie zajmowanego przez Muzeum Ziemi Kłodzkiej. Współorganizatorami zebrania byli Sekcja Geriatryczna Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, Oddział w Kłodzku, Koło Ziemi Kłodzkiej Dolnośląskiej Izby Lekarskiej, Towarzystwo Miłośników Ziemi Kłodzkiej oraz Zespół Opieki Zdrowotnej w Kłodzku. Przedstawiono pięć referatów. Eugeniusz Kaczmarek z Kłodzka w referacie pt. *Z dziejów medycyny Ziemi Kłodzkiej i jej polskich tradycji* omówił historię najpopularniejszych uzdrowisk, szpitali i innych form opieki zdrowotnej na tym terenie. Mgr Andrzej Syroka, kierownik Muzeum Farmacji we Wrocławiu, swoje wystąpienie zatytułowane *Apteki kłodzkie* poświęcił historii tych placówek od XIV wieku do 1939 roku. Mgr Adolf Andrejew, pedagog z Jeleniej Góry, przybliżył zebrany sylwetkę Kaspra Schwenckfeldta, śląskiego lekarza, renesansowego badacza przyrody. Prof. dr hab. Feliks Wąsik, kierownik Kliniki Dermatologicznej we Wrocławiu, wypowiedź swą poświęcił 100-leciu wrocławskiej Kliniki Dermatologicznej, jej najwybitniejszemu przedstawicielowi, prof. Albertowi Neisserowi, jego uczniom i następcom. Na zakończenie dyrektor Muzeum Ziemi Kłodzkiej, mgr Krystyna Toczyńska-Rudysz, przedstawiła zarys dziejów tej placówki oraz oprowadziła po ekspozycji, obejmującej m.in. unikatową kolekcję zegarów ściennych. W posiedzeniu Oddziału PTHMiF w Kłodzku uczestniczyło 75 osób.

Oddział Wrocławski PTHMiF także i w przyszłości zamierza kontynuować podobną formę działalności. Owocem współpracy z placówkami muzealnymi jest powołanie kącików historii medycyny, wyodrębnionych w miarę możliwości ze zbiorów odwiedzanych muzeów — taka ekspozycja zorganizowana zostanie w Kłodzku, dokumentować będzie bogate tradycje medyczne tego regionu. Posiedzenia wyjazdowe są także impulsem pobudzającym zainteresowanie historią medycyny w gronie lekarzy, związanych z lokalnymi środowiskami mniejszych ośrodków kulturalnych Dolnego Śląska. Liczymy na powiększenie grona członków PTHMiF oraz na nowe, interesujące publikacje.

Zbigniew Domostawski, Bożena Płonka-Syroka
(Wrocław)